

Vedtatte uttalelser fra LOs Regionkonferanse i Østfold, 16/10-2024 – 17/10-2024

Forslag 2:

Kommuneøkonomien må settes på agendaen.

Nåværende situasjonen for kommuneøkonomien i våre kommuner er uholdbare. De står overfor en rekke utfordringer som krever vår umiddelbare oppmerksomhet og handling.

I løpet av de siste årene har kommunene opplevd økende kostnader knyttet til velferdstjenester, infrastruktur og ikke minst lønnsvekst. Samtidig er inntektene fra skatter og avgifter, på grunn av den usikre økonomiske situasjonen i landet, ikke nødvendigvis i takt med de økte utgiftene. Dette skaper et økonomisk press som mange kommuner har vanskeligheter med å håndtere.

En viktig utfordring er hvordan vi skal sikre gode tjenester for innbyggerne våre. Mange av tillitsvalgte rapporterer nå om betydelige underskudd eller innsparinger og må redusere tjenester eller hente inn ekstra midler. Det er kritisk at vi finner en balanse mellom nødvendige investeringer, som for eksempel i utdanning, helse og eldreomsorg, og økonomisk ansvarlighet.

I tillegg påvirker demografiske endringer kommuneøkonomien. Flere eldre, færre arbeidsføre og en økende etterspørsel etter helsetjenester legger ytterligere press på kommunenes budsjetter. Vi må finne innovative løsninger for å tilpasse oss denne demografiske utviklingen og finne måter å effektivisere tjenestene våre på. Det vil få store konsekvenser på tiltak som kommunene har jobbet med i forebyggende oppgaver. Vi vet at det å jobbe forebyggende koster her og nå, men vil spare sikt. Vi er bekymret for at økonomiske innsparinger påvirker forebyggende tilbud til barn, unge og andre sårbare grupper.

Moss Kommune ligger i en region som omtales som «Norgsmestre i utenforskap». Ingen steder har flere falt utenfor enn i Østfold. Flere av

kommune her drifter med betydelige underskudd og står ovenfor store innsparinger. Moss Kommune skal spare flere hundre millioner de neste årene. Et tiltak som ikke er videreført er kommunal støtte til Fellesskap for mat, et frivillig mattilbud driftet av ulike organisasjoner og om lag 100 frivillige. Tilbudet har fokus på bærekraft, arbeidsinkludering og sosial utjevning. Opptil 650 husstander vil miste matutdelingen i en tøff dyrtid. Etablering av utekontakter som skal forebygge kriminalitet og motvirke utenforskap blant ungdom er også utsatt som følge av innsparinger.

I Fredrikstad har som følge av «Bærekraft 2025» hatt en kuttefest i de senere års budsjetter som har hatt dramatiske følger for de innbyggerne som er i behov for hjelp. Noe av det mest usmakelige blant kuttene var fjerning av 9 lærerårsverk i levekårsutsatte områder. Barn som trengte ekstra hjelp for å lære seg å skrive og regne, får nå ikke det de trenger. Nedre Glomma-regionen er notorisk underfinansiert ut i fra behov. Konsekvensene av at 20% av barn og unge vokser opp i «vedvarende lavinntekt» er svært alvorlige. Kombinasjonen av lavere skatteinngang og større behov enn gjennomsnittsbefolkningen, utfordrer selve fundamentet i velferdsstaten, nettopp at du skal få likeverdige tjenester uavhengig av hvor du vokser opp.

For å møte disse utfordringene er det avgjørende at vi som samfunn, både på nasjonalt og lokalt nivå, jobber sammen for å styrke kommuneøkonomien. Vi må se på muligheter for økte rammetilskudd fra staten. Desentralisering og mer autonomi til kommunene kan også være en del av løsningen, slik at vi kan håndtere lokale utfordringer på en mer effektiv måte.

Det er på høy tid at vi setter kommuneøkonomien på agendaen. Jeg oppfordrer alle til å engasjere seg i diskusjonen om hvordan vi kan bygge et sterkere, mer robust kommunalt system som er i stand til å møte innbyggernes behov—både nå og i fremtiden. Trygge tjenester og tillit er bærebjelken i vårt velferdssamfunn. Hvem betaler prisen for usosiale kutt?

LOs Regionkonferanse i Østfold

Forslag 3:

Forslagsstiller: LO i Fredrikstad

AOF Norge

AOF Norge er nå konkurs. Denne konkursen må ikke få konsekvenser for de gjenstående avdelingene i AOF.

Vi mener styret i AOF i Norge har forsømt sin plikt, Vi forventer at LO nå holder kontroll over kurs og kompetanseutviklingen i fag- og arbeiderbevegelsen, både i egenregi og ved å følge opp og bistå de gjenværende avdelingene i AOF ved behov.

AOF Østfold har hatt et ekstraordinært årsmøte. De bytter nå navn til AOF Østlandet for å kunne tilby skolering på et større geografisk område. Dette for å kunne oppnå 30 000 studietimer etter gjeldende forskrifter og regler. For å sikre tilskudd til organisasjonen, kunne gi et tilbud til medlemmene og redde arbeidsplasser, så har de nå søkt og fått godkjent medlemskap i Studieforbundet Næring og samfunn. Studieforbundet Næring og samfunn sin profil ligger nærmest profilen til fag- og arbeiderbevegelsen tilknyttet LO.

Nå er det viktig at vi ser fremover, og understreker nødvendigheten av fortsatt sterk og kvalitetsrik skolering av våre tillitsvalgte og medlemmer. Dette arbeidet må ikke svekkes på grunn av konkursen. AOF må bestå, selv om det nå kun er i form av de to gjenværende avdelingene. Vi må sørge for at disse avdelingene ikke blir påført økonomiske tap eller tvinges til nedbemanning som følge av situasjonen i AOF Norge.

LOs Regionkonferanse i Østfold står sammen med de berørte i denne utfordrende tiden, og vi vil gjøre alt for å sikre at vår viktige opplæringsvirksomhet fortsetter ufortrødent, til beste for alle våre medlemmer. Vi oppfordrer alle tillitsvalgte til å støtte opp om AOF Østlandet og bruke kurstilbudene som er tilgjengelig for våre tillitsvalgte og våre medlemmer.

LOs Regionkonferanse i Østfold

Forslag 4:

Forslagsstiller: LO i Fredrikstad

Sosial boligpolitikk

LOs regionkonferanse i Østfold krever en umiddelbar endring i Norges boligpolitikk. Vi står overfor en boligkrise som truer framtiden til unge og barnefamilier, og som skaper større forskjeller mellom de som har mulighet til eie bolig og de som ikke har mulighet. Det er på høy tid å hente inspirasjon fra hvordan Norge ble bygget opp etter krigen, med en sosial regulerende Husbank som sikret at alle fikk muligheten til å skaffe seg egen bolig.

Vi må modernisere disse ideene, og innføre en ny sosial boligpolitikk som kan stole på. Dette er en nødvendighet for å sikre en rettferdig fremtid for alle i Norge. En sosial boligpolitikk er viktig og vi må erkjenne at dette er en riktig kamp i vår tid og for kommende generasjoner.

Dagens boligpolitikk svikter unge og barnefamilier, som frykter at de aldri vil få de samme mulighetene som tidligere generasjoner. Den sosiale boligpolitikken skal ikke bare forebygge boligproblemer, men også gi hjelp til de som sliter med å skaffe og beholde en egnet bolig. Målet er at alle skal ha mulighet til å bo trygt, uansett inntekt eller bakgrunn.

LOs regionkonferanse i Østfold krever en boligpolitikk som fokuserer på dem som har det vanskeligst på boligmarkedet. Blant annet ved å styrke hjelpen til lavinntektsfamilier, slik at de kan skaffe og beholde en god bolig. Boligsosiale virkemidler må være sterke og effektive, så ingen blir stående uten en trygg plass å bo. Norge kan ikke lenger ignorere denne krisen – vi må handle nå!

LOs Regionkonferanse i Østfold krever:

- At tilskuddsordningen for bygging av kommunale utleieboliger gjeninnføres.
- At det bygges flere studentboliger.
- At det vurderes om dagens skattenivå på sekundærbolig er tilstrekkelig for å hindre at det ikke bare blir investeringsobjekter.
- At Husbankens rolle i boligpolitikken styrkes, slik at flere kan få startlån.
- At bostøtten justeres etter utviklingen i bolig- og leiepriser.

- At det opprettes et statlig utbyggingsselskap.
- At finansieringsordningene for boligkjøp og krav til egenkapital vurderes.
- At inntektsgrensen for bostøtten heves.
- At det tas grep for å regulere prisnivået i boligmarkedet.
- At staten styrker kommunens muligheter til å bygge og drifte ikke kommersielle utleieboliger.
- At inntektsgrensen for bostøtte oppjusteres.
- At staten tar nødvendige grep for å regulere prisnivået i boligmarkedet.

LOs Regionkonferanse i Østfold

Forslag 5:

VETO mot EUs 4.energimarkedspakke

LO i Fredrikstad sier et kraftfullt og tydelig **NEI** til EUs fjerde energimarkedspakke (EP4)!

Norge må ikke nøle med å bruke sin VETO-rett mot EP4. Vi har hatt lave strømpriser siden 1906, noe som har vært et essensielt konkurransefortrinn for både befolkningen og industrien. Det koster merkbart lite - kun 12 øre - å produsere strøm i Norge. Men, EUs Energipakke 3 og 4, med sine direktiver og forordninger, truer dette konkurransefortrinn ved å sikte på et konkurransepreget indre marked i EU, der EU har styringen.

LO i Fredrikstad krever politisk kontroll over vår kraft, med strøm som infrastruktur, bort fra et markeds- og børsbasert strømmarked. Dette er avgjørende for å beskytte næringslivet og befolkningen i et Norge kjent for sine kalde vintre. Etter tilkoblingen av de store utenlandskablene til Tyskland og Storbritannia i 2021, har strømprisene skutt i været. Dette setter arbeidsplasser i fare i Sør-Norge. Som et resultat av at Norge er underlagt EUs energibyrå ACER (Agency for the Cooperation of Energy Regulators), forhindrer EUs Energipakker at Norge kan regulere eksport og import med tanke på pris.

LO i Fredrikstad sier et tydelig **NEI** til EUs energikommisær Kadri Simson, som har krevd at Norge skal innføre EUs Energipakke 4 innen medio august 2024. Dette er totalt uakseptabelt, og et klart brudd på alle avtaler EU har med Norge. Det er også uakseptabelt at hun krever at Norge bygger flere utenlandskabler.

LO i Fredrikstad krever at Grunnlovens § 115 anvendes ved behandlingen av EUs Energipakke 4, og at det kreves et kvalifisert flertall. LO i Fredrikstad sier et bestemt **NEI** til at Norge skal bli en råvareleverandør for EU. Vi vil beholde vårt viktigste konkurransefortrinn med strømpriser basert på kostpluss-prinsippet, og ikke erstattes av EUs mål om et indre konkurransebasert marked. Det er Norge som skal bestemme – ikke EU.

LO i Fredrikstad krever strøm som infrastruktur med politisk kontroll.

LOs Regionkonferanse i Østfold

Forslag 6:

En ny og mer helsefremmende, trygg og inkluderende arbeidsmiljølov

LO i Østfold krever en revolusjon av arbeidsmiljøloven – på nivå med den historiske endringen vi så i 1977. Det norske arbeidslivet står i dag overfor en krise der mange arbeidstakere sliter med å holde ut til pensjonsalder på grunn av helseproblemer, utbrenthet, og et arbeidsmiljø som ikke lenger er tilpasset menneskene som jobber der. Dette er uakseptabelt.

Pensjonsforliket fra 2024 er krystallklart: I møte med en aldrende befolkning, der vi lever stadig lenger, er det avgjørende å skape et helsefremmende, trygt og inkluderende arbeidsliv. Dette er nødvendig for å sikre at folk kan stå i arbeid så lenge som mulig og få en verdig pensjonstilværelse. Men hva har egentlig skjedd siden 2011, da en lignende formulering ble inkludert i pensjonsforliket? Svaret er nedslående: Det har skjedd forsvinnende lite.

Det er på høy tid at politikere, Storting og regjering går fra ord til handling. Vi krever at det nå tas konkrete grep, og at det innføres tiltak og krav som faktisk

gjør en forskjell. Hvis ikke, vil pensjonsreformen bli redusert til tomme festtaler og løfter uten innhold.

LO i Østfold vil ikke sitte stille og se på at arbeidslivet forblir uendret. Vi krever en arbeidsmiljølov som setter helse, trygghet og inkludering i førersetet, slik at alle har en reell mulighet til å stå i jobb til pensjonsalder. Dette er ikke bare en nødvendighet for den enkelte arbeidstaker, men også for Norges framtid som et rettferdig og bærekraftig samfunn. Det er på tide å ta ansvar – nå!

LOs Regionkonferanse i Østfold

Forslag 8:

Det er på tide å stanse kommersialiseringen av våre felles velferdstjenester

LO i Østfold er svært tilfredse med hovedfunnene og de mulige oppfølgingsforslagene som Avkommersialiseringsutvalget presenterte i sin rapport (NOU 2024: 17. Kommersielle og ideelle aktørers rolle i fellesskapets velferdstjenester) den 29. august 2024. Denne rapporten utgjør et knusende oppgjør med høyresidens ideologiske iver etter å slippe flere private, og spesielt kommersielle, aktører til i våre felles velferdstjenester. Det er tydelig at kommersielle aktører har fått innpass uten tilstrekkelig utredning, noe som har resultert i alvorlige utilsiktede konsekvenser for det norske velferdssystemet.

Rapporten peker blant annet på hvordan barnehageforliket i 2003 åpnet dørene for kommersielle barnehager uten tilstrekkelige begrensninger på profittuttak, og hvordan privatskoleloven og fritt behandlingsvalg i helsetjenesten har skapt store problemer. Disse reformene, som i ettertid har blitt reversert, illustrerer de alvorlige feilene som skjer når kommersielle interesser får for stor innflytelse på offentlige tjenester uten en grundig vurdering av konsekvensene.

LO i Østfold støtter fullt ut forslagene til videre oppfølging som utvalget legger frem. Spesielt viktig er forslaget om å forby kjøp av tjenester til enkeltpersoner i sårbare situasjoner fra kommersielle aktører, og å fremme en nasjonal strategi som styrker ideelle aktørers rolle i velferdstjenestene. Vi mener også at

innføring av strengere reguleringer og krav om innsyn og kontroll med kommersielle aktører er nødvendige skritt for å sikre at offentlige midler blir brukt til det de er ment for – å levere kvalitetsrike tjenester til befolkningen, ikke til å berike private selskaper.

Kritikken fra Høyre, NHO, og Frp viser at de frykter at deres langvarige kampanje for privatisering og kommersialisering av velferdstjenester nå blir grundig avslørt som den ideologiske blindveien den er. Det norske samfunnet trenger et velferdssystem som setter menneskers behov først, ikke profitt.

LO i Østfold oppfordrer derfor politikerne, Stortinget, og regjeringen til å ta denne rapporten på alvor og handle deretter. Det er på tide å stanse kommersialiseringen av våre felles velferdstjenester og sikre at de drives til det beste for fellesskapet, ikke for kommersielle eiere. Vi må sørge for at denne rapporten ikke bare blir liggende i en skuff, men blir en katalysator for nødvendige endringer i retning av et mer rettferdig og inkluderende velferdssystem.

LOs Regionkonferanse i Østfold

Forslag 9:

Forslagsstiller: Styrke

Samferdsel og Beredskap

Samferdsel

De siste årene har vi sett en stor endring i samferdselspolitikken i Norge.

I 2016 ble Nye Veier opprettet som en ny vegeier i tillegg til Statens Vegvesen. Og i 2020 ble sams vegadministrasjon under Statens vegvesen oppløst, og vi fikk 11 nye vegeiere i tillegg på fylkesveg.

Dette har ført til en stor oppsplitting av vegadministrasjonen, og vi ser at samarbeidet imellom aktørene ikke er til stede.

Vi mener det må gjennomføres en grundig evaluering av organiseringen av utbyggingsprosjektene på vei samt av ansvarsfordelingen i sektoren slik at

Norge sikres god statlig styring med vegnettet, kostnadseffektiv drift, komplementær kompetanse og en ansvarlig aktør for samfunnssikkerhet og beredskap på veiene. Målsettingen må være å få et godt kunnskapsgrunnlag for å sikre kostnadseffektiv og sammenhengende utbygging og sterke fagmiljøer. Forbundene har tidligere påpekt at vi er bekymret for at Statens vegvesen ikke skal være i stand til å utføre sitt samfunnsoppdrag, basert på store tap av årsverk de siste årene, oppsplitting av fagmiljø, høy turnover og tap av fagkompetanse som følge av omorganiseringene

Utbygging

Stortinget bevilger penger til Statens vegvesen for deres utbyggingsprosjekter og bevilger penger til Nye Veier A/S for de utbyggingsprosjektene de ønsker at Nye veier skal bygge ut. Både SVV og NV er dermed byggherrer, for hver sine utbyggingsprosjekter, og har ansvar for planlegging og prosjektering. Selve utbyggingen settes ut på anbud, og utføres av en entreprenør.

For å planlegge, prosjektere og sette et utbyggingsprosjekt ut på anbud, er både Statens vegvesen og Nye Veier A/S avhengig av kompetanse, slik at kravspesifikasjonene i anbudsdokumentet er i henhold til de ønskede kvalitetskrav. Det er også behov for oppfølging av entreprenør under utbyggingen. Dette for å sikre at utbyggingen går i henhold til de kravspesifikasjoner som anbudsdokumentet har angitt. Dette kalles byggherrekompetanse, og denne kompetansen er helt avgjørende for at et prosjekt skal bli vellykket.

Den svært nødvendige byggherrekompetansen i Statens vegvesen og Nye Veier A/S er smuldret opp. Dette fordi de få store utbyggingsprosjektene i Norge er fordelt mellom flere byggherrer. Og ved overføring av administrasjon for fylkesveg fra Statens vegvesen til fylkene mistet både Statens vegvesen kompetanse, samt at mange av de som skulle over til fylkene gikk heller over i privat sektor. Dermed har staten gjort seg og fylkene avhengig av konsulentbransjen.

Utbedring, drift og vedlikehold

Ansvar for utbedring drift, og vedlikehold fordelt mellom Statens vegvesen og Nye Veier A/S. For eksempel har Statens vegvesen ansvar for drift og vedlikehold av riksvei 13, mens Nye Veier A/S har ansvar for utbedringer av den samme riksveien. Dersom det går et skred på riksvei 13, så rykker Statens vegvesens kontraktør (entreprenør) ut og ordner opp før veien åpnes for trafikk igjen, men SVV får ikke sette opp et nytt fang-gjerde for det er definert som utbedring. Det må Nye Veier A/S gjøre.

Likeledes når det skjer en trafikkulykke, og autovern blir revet ned. Da rykker SVV sin kontraktør ut og ordner opp, men vegvesenet får ikke sette opp et nytt autovern, for det er definert som utbedring, hvilket Nye Veier A/S har ansvar for, og må ut med eget anbud på. Mens tiden går. Trafikksikkerheten er da redusert, og fartsgrensene må tilsvarende reduseres til nytt autovern er på plass. En slik prosess kan ta opp til ett år.

Samfunnssikkerhet og beredskap

Det er en utfordring med flere ulike aktører som må avklare, samsnakke og koordinere seg når det skjer akutte hendelser på veien, som ved skred, flom og lignende. Hendelsene skjer akutt, og da er det behov for raske avklaringer og utbedringer. Vegnettet er kritiske infrastruktur, og i en krise-situasjon er det særlig viktig å sikre fremkommelighet, ikke minst for politi, ambulanse og forsvaret. Og hvem har da ansvaret for å følge opp eventuelle omkjøringsveger. Er disse omkjøringsvegene som sannsynligvis er fylkesveg rustet og vedlikeholdt for økt døgntrafikk? Vi mener at oppsplittingen fører til dårligere beredskapsmulighet.

Den sikkerhetspolitiske situasjonen tilsier også at vi trenger helhetlige samferdselstiltak, spesielt i nordområdene. Særlig forsvaret vil være avhengig av et godt utbygd og robust veinett i Nord Norge. Både for å kunne ivareta norsk suverenitet og samtidig sikre rask og effektiv framføring av norske og allierte styrker i en beredskapssituasjon.

LOs Regionkonferanse i Østfold

Forslag 10:

KLARGJØR POLITIKKEN

LO sin politikk må styrkes på Kongressen og klargjøres på en rekke områder:

Mer kunnskap om partssamarbeidet:

Eiere og toppledere må ha god kunnskap om partssamarbeidet. LO må arbeide for at kunnskapen om partssamarbeidet er en del av ledelsesskolering. LO skal bidra til utvikling av verktøy slik at det lokalt kan skolerer i dette samarbeidet. Det må forskes nærmere på hvordan ulike former for eierskap påvirker muligheten for partssamarbeid, herunder hvordan eierskifter slår ut på dette samarbeidet.

Forutsigbarhet for forsvarsindustrien:

Forsvarsindustrien i Norge er avhengig av strategiske kontrakter med lengre tidshorisont enn det som gjelder i det tradisjonelle anbudsregimet. Norge skal benytte seg av rommet i EØS avtalen som tillater denne typen kontrakter for forsvarsindustrien.

Arbeidslivets kompetanse om psykisk helse:

Mange tillitsvalgte uttrykker at de har for liten kompetanse når det gjelder psykisk helse. Hva det er, og hvordan en skal agere i situasjoner med psykisk uhelse. Når det gjelder rusfeltet, har arbeidsgiverorganisasjoner, arbeidstakerorganisasjoner og staten gått sammen om kompetansesenteret AKAN. En måte å kunne tilføre alle tillitsvalgte den kunnskap som de og bedriften etterspør, kan være å gå videre med en slik ide også for psykisk helse og arbeidslivsfeltet.

Styrk høyere yrkesfaglige utdanning:

For å kunne anerkjennes på lik linje med høyere akademisk utdanning må Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk (NKR) revideres slik at fagskolene kan tilby utdanning på nivå 6, 7 og 8, tilsvarende nivå for bachelor, master og doktorgrad.

Overgangsordningene mellom fagskolen og universitets- og høyskoleutdanningene må bedres, og studiepoeng fra høyere yrkesfaglig utdanning må knyttes til det europeiske systemet (ECTS), slik at utdanningen ikke lenger blir særnorsk og kan bidra til mer studentutveksling.

Nei til anbud:

LO skal motarbeide ytterligere anbudsutsetting av tiltak innen Vekst-, arbeids- og inkluderingsbransjen. Ved tildeling av tilbud på tiltak som allerede er anbudsutsatt, skal tildelingen skje etter Arbeidsmiljølovens regler for virksomhetsoverdragelse. Kriteriene i tilbudene må stille krav om tariffavtaler og sikre likeverdige pensjonsordninger i bransjen. Ideelle eller ikke-kommersielle tiltaksleverandører skal prioriteres. Tilbudene må tildeles minimum 1 år før oppstart og tilbudsperioden må være betydelig lengere enn i dag.

LOs Regionkonferanse i Østfold

Forslag 12:

Uttalelse/oppfordring filmen Sulis 1907

LO regionkonferanse i Østfold ser at filmen Sulis 1907 var nominert og ble utnevnt til folkets Amanda pris 2024. Dette i seg selv er sånn sett stort for fagbevegelsen da dette er grunnlaget i vår historie. Filmen ble stemt frem som folkets pris og vi tolker da dette som et signal om at dette er noe «grasrota» mener at filmen er både viktig og riktig og som de fleste i norske samfunn bør ta del av. Dette spesielt mot barn og unge.

Vi som hovedorganisasjon LO benytte som en positiv sjanse til å sterkt oppfordre, og mulig kreve at både skole og utdanningsorganisasjonene i barne, ungdoms og videregående skole benytter i sitt lærepensum.

Vi håper derfor LO, men spesielt ved LO ungdomssekretær og LO ungdomsutvalg spesielt griper denne sjansen og arbeider for at filmen blir en del av pensum. Man kan også se for seg at filmen kunne være og bli en del av den digitale skolesekken iht. både kommune og fylkene.

LOs Regionkonferanse i Østfold